

De openbare watervoorziening in België

1. Inleiding

In tegenstelling met steenkool, petroleum of andere grondstoffen, wordt het water niet schaarser door gebruik. Het water van onze planeet bevindt zich in een permanente cyclus van neerslag en verdamping. Dagelijks is bij deze watercyclus ongeveer 1000 km³ water betrokken, waarvan zowat 70 km³ direkt voor de mens beschikbaar zijn. Dit betekent dus dat iedere inwoner van deze aarde dagelijks over zowat 17000 l water kan beschikken. De watervoorraad op de aardbol is voor 97,2 % terug te vinden in de oceanen, voor 2,15 % in het poolijs en voor 0,635 % op het land, in stromen, rivieren, beken, meren en grondwaterlagen. Deze 0,6 % vertegenwoordigt nog altijd zowat 8,6.10⁶ km³ water.

Ondanks deze reusachtige voorraden, ondanks het feit dat de voorraad omwille van de watercyclus onuitputbaar is, wordt steeds meer en meer gewag gemaakt van de waterschaarste en van de problemen in verband met de watervoorziening van de bevolking. In de ruimste zin gaat het hier om de direkte behoeften van de mens, alsmede de indirecte behoeften voor industrie, landbouw en recreatie. Het probleem van de waterbevoorrading is geen probleem van beschikbare grondstof, maar een probleem van infrastructuur. Het water is inderdaad zeer ongelijk verdeeld over het aardoppervlak. Zo zijn er plaatsen waar de waterneerslag onbeduidend is en waar woestijnen zijn ontstaan. Anderzijds is de verdeling in de tijd zeer ongelijk, waardoor naar gelang van de seizoenen overstromingen voorkomen of grote droogte de menselijke activiteiten teistert.

Tijdens het laatste decennium heeft zich daarenboven in de sterk geïndustrialiseerde landen het verschijnsel van de vervuiling aangemeld. Inderdaad, zodra de natuurlijke eigenschap van het water zich zelf te zuiveren niet meer bij machte is de onreinheden die ingevolge het gebruik van het water erin terecht komen af te breken, komen we in een toestand van kwaad naar erger en worden waterlopen en rivieren snel omgetoverd tot open riolen. Mits te voorzien in de passende infrastructuur om het water naar behoeven te brengen waar het nodig is en op het ogenblik dat het er nodig is en mits daarenboven de nodige zorg te besteden aan de zuivering van het gebruikte water (het afvalwater), mag algemeen worden gesteld dat er op deze planeet geen waterprobleem is en er ook nooit echt een zal zijn. De technologie voor de oplossing van alle problemen van watervoorziening is in wezen beschikbaar. Wordt ze niet toegepast, dan is

Met het oog op de Benelux-Waterdagen van NAVWA, VWN en ALUSEAU op 1 en 2 juni a.s. die ongetwijfeld ook vele Nederlandse waterleidingtechnici naar Antwerpen zal lokken, publiceren wij hierbij een samenvatting van een voordracht van ir. J. Dirickx, directeur-generaal van de Antwerpse Waterwerken en voorzitter van de Nationale (Belgische) Vereniging der Waterleidingen, gehouden voor de Vereniging voor Vlaamse Akademici te Antwerpen op 19-10-1977 en gepubliceerd in het gouden jubileum-nummer van Het Ingenieursblad (België) van 1 februari 1978.

het omdat of de politieke wil, of de opofferingsgezindheid, of de organisatie aanleiding geven tot knelpunten.

We moeten dus in elk geval een economische evaluatie maken, in hoeverre de kosten voor het realiseren van een bepaalde infrastructuur opwegen tegen de baten die men er van kan verwachten.

Simplistisch uitgedrukt kan men zeggen, er is water genoeg, alleen moet men er rekening mee houden dat men er de prijs voor moet willen betalen en er zich rekenschap van geven dat de tijd, waarin het water als een natuurlijk produkt zo overvloedig beschikbaar was overal waar de mens het nodig achtte, onherroepelijk voorbij is. Dit is gewoon een gevolg van het feit dat er steeds meer mensen leven op deze planeet en dat deze mensen een steeds hoger levenscomfort genieten en dus meer water gebruiken.

We willen niet zo ver gaan te beweren dat in het jaar 2000 het water even duur zal zijn als de wijn (de m³ is ook duizendmaal groter dan de liter). Niettemin ligt het voor de hand dat de prijs van het water in de komende 20 jaar aanzienlijk sneller zal stijgen dan het algemeen prijsniveau en waarschijnlijk in het jaar 2000, uitgedrukt in franken van nu, wel 3 à 4 maal meer zal kosten dan vandaag. Dit zal vermoedelijk geen zorgen baren want de consequenties op het economisch gebeuren zullen heel wat minder belangrijk zijn dan de invloed van de petroleumrijzen.

In ons land vertegenwoordigt de totale waterverkoop zowat 7 miljard F, terwijl we aan ruwe olie vóór de crisis reeds meer dan 40 miljard spendeerden en thans meer dan 170 miljard per jaar.

2. Watervoorziening in België

We zijn zó gewoon geraakt aan bepaalde aspecten van ons comfort, dat we er weinig of niet aan denken hoe snel alles geëvolueerd is tijdens de laatste honderd jaar.

Weinigen onder u zullen waarschijnlijk beseffen dat in Antwerpen in 1866, dus een 110 jaar geleden, ca. 5500 mensen zijn

gestorven aan cholera, d.i. 5 % van de toenmalige bevolking. De oorzaak van de cholera-epidemie was duidelijk de besmetting van het enige water waarover de bevolking beschikte, nl. de open waterlopen gevoed door de Herentalse Vaart en ondiepe waterputten.

Dankzij de openbare watervoorziening zijn dergelijke tragische gebeurtenissen in onze gewesten volledig verdwenen. We mogen nochtans niet vergeten dat een derde van de wereldbevolking nog niet over degelijk drinkwater beschikt en dat dagelijks 25.000 mensen sterven als gevolg van het drinken van onzuiver water. Het zal meteen duidelijk zijn dat in ons land de openbare waterdistributie haar oorsprong heeft gevonden in de grote steden, met name Brussel en Antwerpen sinds de tweede helft van de vorige eeuw.

Voor de volledige uitbouw van het distributienet heeft men in ons land moeten wachten tot na de tweede wereldoorlog want pas in de periode 1950-1975 kon voor kwasi alle gemeenten de watervoorziening gerealiseerd worden.

3. De organisatie

De watervoorziening is in ons land toevertrouwd aan de gemeente. Het is dus het gemeentebestuur dat de bevoegdheid bezit de wijze te kiezen waarop de inwoners van drinkwater worden voorzien.

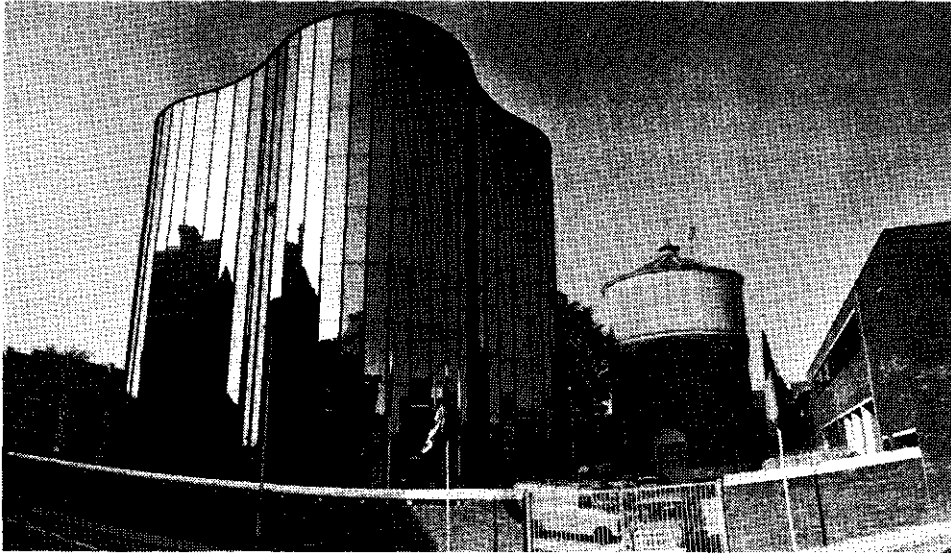
Hiertoe heeft een groot aantal gemeenten gekozen voor de interkommunale vereniging, waardoor de nogal gespecialiseerde technische bedrijvigheid werd toegewezen aan grotere eenheden dan de gemeente. Als voornaamste voorbeelden werden vermeld:

— de BIW (Brusselse Intercommunale Watermaatschappij), die met een jaarproductie van 110.10⁶ m³ de watervoorziening verzorgt in de 19 gemeenten van Brussel hoofdstad en in 52 gemeenten daarrond en langs de aanvoeringen;

— de AWW (Antwerpse Waterwerken), die met een jaarproductie van 125.10⁶ m³ de watervoorziening verzorgt van de Stad Antwerpen en dertien randgemeenten.

Deze beide maatschappijen, die samen met de NMW (Nationale Maatschappij der Waterleidingen), met een jaarproductie van 160.10⁶ m³, de drie grootste zijn van het land, leveren ook belangrijke hoeveelheden water buiten hun eigen verzorgingsgebied. De Nationale Maatschappij der Waterleidingen werd in 1913 opgericht bij wet om de watervoorziening te verzorgen in die gebieden waar het gemeentelijk initiatief tekort schoot.

Naast de drie voormelde waterbedrijven, die samen ongeveer 70 % van het water in

Watertoren in Gent; een voorbeeld van opvallende architectuur.

ons land leveren, zijn er nog enkele belangrijke, nl.:

PIDPA (Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen);

TMVW (Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling); en CIEALE (Compagnie Intercommunale des Eaux de l'Agglomération Liégoise et Extensions), die ieder een jaarproductie hebben van 30. à 40.10⁶ m³.

We hebben zes bedrijven genoemd; wanneer men daarbij nog de stedelijke regiediensten van Gent en Luik voegt, dan zijn er dat *acht* in totaal die samen meer dan 90 % van de watervoorziening in ons land voor hun rekening nemen.

Er blijven nog ca. 520 kleinere bedrijven over, die samen zorgen voor de overige 10 %.

Sinds 1947 werden de invloedszones van de voormelde grote maatschappijen vastgelegd op kaart en praktisch bevroren, zodat de vrije keuze van de gemeente om aan te sluiten bij een of ander bedrijf voor watervoorziening eigenlijk theorie is.

Alle waterbedrijven in ons land behoren tot de openbare sector. De gemeenten, provincies en de Staat, bezitten alle aandelen van deze bedrijven.

In Frankrijk bijv. wordt het grootste gedeelte van de watervoorziening, nl. 80 %, verzorgd door particuliere firma's, terwijl de elektriciteitssector aldaar volledig genationaliseerd is, in tegenstelling met de situatie in ons land.

Buiten de Nationale Maatschappij der Waterleidingen, die als parastatale instelling rechtstreeks onder de voogdij staat van de Minister van Volksgezondheid, staan de andere waterbedrijven als interkommunale

verenigingen onder de voogdij van de Minister van Binnenlandse Zaken, die de rekeningen controleert en bij KB voor goedkeuring voorstelt aan de Koning. De technische voogdij, waarbij vooral het toekennen van subsidies voor bepaalde werken behoort, berust bij het Ministerie van Volksgezondheid. Merk op dat de BIW en de AWW in principe niet voor subsidiëring in aanmerking komen. Door de waterbedrijven in ons land werd in 1975 zowat 560.10⁶ m³ water geleverd aan bevolking en industrie, waarvan 70 % afkomstig uit grondwater en 30 % uit oppervlaktewater.

Voor het jaar 2000 kan men verwachten dat er een 900.10⁶ m³ zullen moeten geleverd worden. Het is te voorzien dat het aandeel van het oppervlaktewater in dat globale pakket aanzienlijk zal toenemen, zodat een 50/50 verhouding kan verwacht worden.

4. De evolutie

Men kan zich de vraag stellen in hoeverre de huidige organisatie van de watervoorziening in ons land geschikt is om de problemen van morgen, van de periode 1980-2000 op te lossen.

We gaan er dus van uit dat in 2000 de totaal te leveren hoeveelheid in ons land zowat 900.10⁶ m³ zal bedragen. Dit is een vrij voorzichtige extrapolatie, die rekening houdt met het feit dat de exponentiële groei die men voorzag in de jaren '70 niet zal plaatsvinden, maar door een S-groei zal vervangen worden. De cijfers van 1,2- à 1,3.10 m³/jaar, die men in 1973 nog vooropstelde, worden thans niet meer aanvaard.

Kan deze hoeveelheid water in 2000 beschikbaar zijn en welke infrastructuur is hiervoor nodig?

Om op deze vraag te antwoorden moet men in dit land rekening houden met de politieke kontekst en speciaal met de Waals-Vlaamse verhoudingen.

In een unitaire staat zou deze problematiek waarschijnlijk anders bekeken worden dan in een gefederaliseerde staat.

De geografische en hydrologische factoren in ons land zijn nu eenmaal zó dat het zwaartepunt van de mogelijkheden voor het winnen van water in het zuidelijk gedeelte van het land is gelegen.

Bijgevolg zou in een unitaire staat het grootste gedeelte van de infrastructuur voor het winnen van het water in het zuiden terecht komen en zou het transport van zuid naar noord geschieden. Deze natuurlijke roeping van het zuidelijke landgedeelte heeft bij sommige politieke mandatarissen de slogan 'La Wallonie, château d'eau de la Belgique' ingang doen vinden.

Van zodra echter de unitaire structuur van het land evolueert naar min of meer federale bestuursvormen, is de weerslag hiervan op de te nemen opties voor de watervoorziening tot 2000 zeer belangrijk.

Het is in de laatste jaren inderdaad een steeds terugkomende eis geworden van onze Waalse landgenoten om het water als 'la dernière richesse de la Wallonie' te gaan beschouwen. Sommige politici hebben zelfs vergelijkingspunten gezocht tussen de verhouding van de olieproducerende landen en de westerse industrielanden enerzijds, en de Waalse waterrijkdom en het waterbehoevende Vlaanderen anderzijds. De geestgesteldheid, die uit deze evolutie is gegroeid, heeft het water bij de geregionaliseerde materies gebracht: wanneer we het Egmontpakt raadplegen, dan zien we dat over het water het volgende wordt gezegd (in art. 13-14-15):

De Gewestraden regelen, elk wat hem betreft, bij ordonnantie:

13. Inzake de produktie van drinkwater:

a. het op peil houden van de waterlagen alsmede het bepalen van de zones voor winning en bescherming van het grondwater en het toekennen van de desbetreffende vergunningen. Wanneer de betrokken waterlagen zich over meer dan één gewest uitstrekken, zal worden overgegaan tot een verplicht intergewestelijk overleg;

b. de vergunningen voor het opvangen van water;

c. het beheer van de maatschappijen die de waterwinning van grote waterbouwkundige werken exploiteren;

d. de oprichting en de subsidiëring van de infrastructuur voor behandeling en vervoer van drinkwater, met uitzondering van de grote waterbouwkundige werken;

14. De waterdistributie met uitzondering van de technische reglementen inzake drinkwater, de kwaliteits- en kontrolenormen voor de behandeling alsmede het bepalen van de typestructuur van de prijs voor het water;

15. De zuivering van afvalwater met uitzondering van de vaststelling van de algemene en sektoriële lozingsvoorwaarden van het afvalwater, de produktienormen, de vaststelling van de berekeningsbasis voor nationale tarieven voor de zuivering van huishoudelijk en industrieel afvalwater en het bepalen van het percentage van de toelagen aan de industriële ondernemingen.

Het is duidelijk de bedoeling de gehele problematiek van het water (de normerende bevoegdheden uitgezonderd) toe te vertrouwen aan de gewesten. Hieruit volgt dat het Vlaamse gewest verantwoordelijk zal zijn voor maatregelen die nodig zijn om de watervoorziening onder alle omstandigheden te kunnen garanderen in het Vlaamse land. Het lijkt nogal voor de hand liggend dat hierbij zal gestreefd worden naar een zo groot mogelijke zelfstandigheid, d.w.z. een watervoorziening gesteund op waterwinning en waterproduktie binnen het eigen gewest.

Ook Wallonië zal zich in het vooruitzicht van de nieuwe structuren moeten bezinnen over de wijze waarop de watervoorraden zullen gebruikt worden in de toekomst. In 1974 werd door Wallonië 140.10^6 m^3 water geleverd aan het Vlaamse land (met inbegrip van Brussel), hetzij bijna 25 % van de totale produktie in Wallonië.

In zoverre er geen al te onredelijke voorwaarden gesteld worden, kan worden aangenomen dat de waterlevering van Wallonië aan Vlaanderen en Brussel ongeveer op het niveau van ca. $150.10^6 \text{ m}^3/\text{jaar}$ zal blijven. Daar van de 900.10^6 m^3 ongeveer $2/3$ of 600.10^6 m^3 nodig zijn voor Vlaanderen en Brussel, moeten er voor een $450.10^6 \text{ m}^3/\text{jaar}$ winningsmogelijkheden in het eigen gewest worden gezocht.

Een grondige studie van de mogelijkheden van de grondwaterlagen in het Vlaamse land, met inbegrip van de realimentatie der waterlagen, samen met een efficiënt gebruik van water door opslag in spaarbekkens tijdens de natte seizoenen en het volledige benutten van de mogelijkheden van het Albertkanaal, alsmede eventuele ontzilting van zout of brak water, moeten het mogelijk maken de thans gewonnen $260.10^6 \text{ m}^3/\text{jaar}$ op te voeren tot 450.10^6 m^3 per jaar. Hiervoor zal een uitgebreide studie naar de meest rationele oplossingen moeten gevoerd worden en zullen belangrijke investeringen nodig zijn, waarschijnlijk van de orde van grootte van 10 à 15 miljard voor de

produktie alleen. Er mag niet uit het oog verloren worden, welke oplossingen ook uit de bus komen, dat een toename van het verbruik met zowat 50 % slechts met belangrijke investeringen mogelijk is.

Naast de problematiek van de vereiste infrastructuurwerken voor waterwinning en -produktie, zal ook een reorganisatie van de bestaande structuren aan de orde komen. Men zal hierbij moeten rekening houden met de noodzaak dat een waterdistributiebedrijf, dat een vitale behoefte van eerste orde moet vervullen, niet te ver van de gebruiker mag staan. Het creëren van supergrote bedrijven voor ettelijke miljoenen verbruikers is daarom af te wijzen. Anderzijds moet het bedrijf toch voldoende groot zijn om de inzet van een voldoende aantal specialisten mogelijk te maken. Watervoorziening is inderdaad een multidisciplinaire bedrijvigheid waarbij, naast de burgerlijke bouwkunde, de scheikunde, de elektronika, de werktuigkunde, ook disciplines als toxicologie, biologie, en geneeskunde aan de orde zijn. Om op afdoende wijze over alle aspecten van de gestelde problemen te kunnen meespreken, moet het leidende team van een waterbedrijf dan ook voldoende talrijk en gedifferentieerd zijn.

Te kleine eenheden zijn dus eveneens uit den boze en kunnen niet opgewassen zijn tegen de steeds ruimer en moeilijker wordende taken van de waterdistributie.

Het is niet zo eenvoudig een vaste regel voor het formaat van een ideaal bedrijf vast te leggen. Toch zou men kunnen zeggen dat, indien er niets zou bestaan in dit land en men dus niet met bestaande toestanden zou hoeven rekening te houden, 10 à 15 waterbedrijven zowat ideaal zouden zijn voor het ganse Belgische grondgebied.

Eerst komt de vraag omtrent de herstructurering van de Nationale Maatschappij der Waterleidingen, die thans als parastatale instelling aktiviteiten ontplooit in de Vlaamse en Waalse gewesten. Ook voor de Brusselse Intercommunale Watermaatschappij, waarvan kwasi de totaliteit van de produktie in Wallonië is gelegen, kunnen problemen rijzen. Er zal voorzeker een oplossing moeten uitgedokterd worden om deze beide unitaire maatschappijen aan te passen aan de federale structuur.

Wat de interkommunale bedrijven in het Vlaamse land betreft, zijn we van mening dat er zich geen belangrijke problemen voordoen. Op enkele kleine korrekties na, is de huidige verdeling der invloedszones van de verschillende maatschappijen in het Vlaamse land goed verdedigbaar en vrij rationeel.

In Wallonië ligt de toestand gans anders en daar zal voorzeker een ingrijpende herstructuratie noodzakelijk zijn. Zo bestaat er een plan van CSC om voor Wallonië de gehele produktie in één maatschappij te

koncentreren, die dan aan een 6 à 7 distributiemaatschappijen het water in de reinwaterkelders zou leveren tegen dezelfde eenheidsprijs. Deze manier van werken lijkt op het eerste gezicht aanlokkelijk, maar kent technische bezwaren, omdat de betrokken distributiemaatschappijen geen enkele vrije keuze zullen hebben in de aanvoer van het te distribueren water en het gevaar voor afwentelen van verantwoordelijkheden omtrent de kwaliteit en het verzorgen van een continue dienstverlening aan de gebruiker hierbij in de hand wordt gewerkt. We kunnen hier moeilijk voorbijgaan aan de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het oppervlaktewater. Door deze wet stond België op dat ogenblik aan de spits van de Westerse landen voor wat betreft de wettelijke bescherming van dat water.

Helaas is, ingevolge kommunautaire twisten, deze wet nog steeds voor het grootste deel dode letter, al zijn er dan al meer dan 100 bladzijden Koninklijke besluiten verschenen betreffende bepaalde punten in deze wet. Het essentiële, nl. de organen die voor de uitvoering en de toepassing moeten zorgen, nl. de bekkenmaatschappijen, zijn er niet en, wat erger is, zullen er waarschijnlijk niet komen.

Het bekken van de IJzer en de Kust is opgericht, maar kan niet normaal functioneren bij gebrek aan financiële middelen. De andere bekkenmaatschappijen liggen begraven onder het kommunautair dossier. Ondertussen gaat men voort met het bouwen van stations voor de zuivering van afvalwater, zonder algemene planning en zonder dat er een organisatie bestaat voor de exploitatie van deze installaties.

Het volstaat niet voor miljarden te investeren om de bescherming van het water veilig te stellen. Deze installaties moeten efficiënt geëxploiteerd worden. Op dat vlak zijn er ernstige tekortkomingen. In één van de ons omringende landen werd een onderzoek ingesteld naar de kwaliteit van het effluent van 100 zuiveringsstations voor afvalwater. Slechts 30 ervan leveren de vooropgezette kwaliteit.

We menen dat op dit vlak in ons land dringend de politieke beslissingen moeten worden genomen om de miljarden die uitgegeven worden zo doelmatig mogelijk te gebruiken.

Een nauwe samenwerking tussen de grote waterbedrijven en de organen die het afvalwater zullen zuiveren, is van het grootste belang. Niet alleen omdat de waterbedrijven voor hun grondstof afhankelijk zijn van de goede werking van de rioolwaterzuivering, maar ook omdat op grond van de analoge technieken veel ervaring van de waterdistributiesektor nuttig kan gebruikt worden in de afvalwatersektor.

Tenslotte lijkt het aangewezen om, zoals in

de meeste landen, de bijdrage voor het zuiveren van afvalwater te innen op basis van de hoeveelheid gebruikt water en, zo mogelijk, in één enkele inning. Om al deze redenen is het van het grootste belang voor de gemeenschap dat beide sectoren niet naast elkaar groeien alsof er geen wederzijdse beïnvloeding zou zijn.

5. Wetenschappelijk onderzoek

Na deze overwegingen in verband met de hoeveelheden en de ingezette structuren, geven we nog enkele beschouwingen over de technische aspecten van de watervoorziening in de nabije toekomst.

Het probleem van de hoeveelheid water is, zoals reeds aangestipt, geen werkelijk probleem van hoeveelheid, maar van de middelen die men wil of kan inzetten om op ieder ogenblik aan de vraag te kunnen voldoen. Naast de gewone middelen zoals waterwinning, hetzij uit de grondwaterlagen of uit rivieren, meren of kanalen, hetzij indirect via opslag in grondwaterlagen, spaarbekkens of stuwmuren, is er de waterzuivering en de verschillende technieken die hierbij kunnen worden toegepast. Theoretisch zou men met de huidige techniek het rioolwater rechtstreeks tot drinkwater kunnen recycleren. Een dergelijke installatie bestaat sinds enkele jaren in Windhoek (Zuid-West-Afrika).

Het is evenwel duidelijk dat een dergelijke ver doorgedreven toepassing van de zuiveringsmogelijkheden de inzet van de klassieke zuiveringstrappen met koagulatie, flocculatie, dekantatie, snelle en langzame zandfiltratie, desgewenst aangevuld met prechlorinatie, actieve koolfiltratie, ozonisatie, post-chlorinatie, niet voldoet.

Toepassing van procédés als omgekeerde osmose of hyperfiltratie en ionenwisselaars moeten bij dergelijke extreme gevallen in het zuiveringsproces ingeschakeld worden. En dan nog blijft het rechtstreeks hergebruik van rioolwater een hachelijke onderneming, waarbij de risico's zo groot zijn, dat men deze oplossing best als een extreem noodgeval beschouwt.

Zonder direkt dergelijke extreme toepassingen voor ogen te hebben, is het van het grootste belang door een aangepast programma van wetenschappelijk onderzoek de bestaande zuiveringstrappen te verbeteren en de efficiëntie van nieuwe zuiveringsprocédés te testen.

Naast het onderzoek naar deze verbeteringen van de zuiveringstechniek is de evolutie op het vlak van de kwaliteitscontrole van uitzonderlijk belang.

Dankzij de zeer snelle evolutie van de meettechnieken, waarbij gaschromatografie, massaspektrometrie, atoomabsorptiespektrofotometrie en andere nieuwe ontwikkelin-

gen worden ingezet, is het mogelijk geworden een zeer uitgebreide reeks van mikropolluenten te identificeren in hoeveelheden van de orde van $\mu\text{g/l}$ en ng/l .

Het gevolg van deze evolutie is dat de eisen gesteld aan het als drinkwater afgeleverde produkt steeds strenger worden. De tijd van de klassieke parameters als pH, turbiditeit, geleidbaarheid, hardheid, chloride- en sulfaatgehalte, enz. is voorbij en thans wordt zowel de grondstof als het water tijdens de zuivering en bij de distributie aan een onderzoek onderworpen, waarbij het aantal onderzochte parameters van een 10-tal enkele jaren geleden tot een 50-tal is opgelopen.

De kwaliteitscontrole is dan ook een belangrijke post geworden in de kostprijs van het water (voor AWW ongeveer 3 %). De middelen die moeten ingezet worden voor onderzoek naar nieuwe of verbeterde zuiveringsprocédés en verbetering van de analysemethoden groeien zo snel dat ze de mogelijkheden van één waterbedrijf, zelfs voor de allergrootste in dit land, snel overschrijden.

Om op dit vlak gelijke tred te kunnen houden met het buitenland, lijkt de oprichting van een gemeenschappelijk onderzoekscentrum voor het water een absolute noodzaak. Gelet op de nauwe binding tussen de toegepaste technieken in de drinkwater- en afvalwatersector zou een dergelijk centrum, naar analogie met het Water Research Centre in Londen, voor beide sectoren kunnen werken. Er werden in die zin reeds een aantal kontakten gelegd met de verschillende betrokken of potentieel geïnteresseerde instanties en er is goede hoop dat, voor zover de kommunautaire problematiek niet voor moeilijkheden zorgt, op korte termijn in België naar het voorbeeld van Nederland en Engeland een degelijk gestructureerd onderzoekscentrum voor water zal tot stand komen.

6. Tarieven

Een uiteenzetting over de watervoorziening kan niet voorbijgaan aan het probleem van de watertarieven.

Het is een steeds terugkomende vraag vanwege de verantwoordelijke beleidsinstanties waarom men voor water niet dezelfde prijs betaalt in alle gemeenten van het land. Waarom varieert de prijs van het water van 10 F/m³ tot 50 F/m³ volgens de plaats van levering?

Om dit te verklaren is het van belang erop te wijzen dat voor alle distributiebedrijven als regel geldt, dat de verkoopprijs ongeveer gelijk is aan de kostprijs. Het waterbedrijf is er dus niet op gericht winst te maken, maar moet anderzijds zorg dragen voor zijn financieel evenwicht.

Het is duidelijk dat de verschillende bedrijven, die verschillende bronnen aansnijden om het water te winnen, verschillende behandelingssystemen moeten toepassen, verschillende distributiegebieden van water voorzien, uiteraard niet tot een gelijke kostprijs kunnen komen en derhalve ook een verschillend tarief moeten toepassen. Men heeft ooit met de idee gespeeld van het aanrekenen van de gemiddelde kostprijs, waarbij ieder bedrijf waarvan de kostprijs beneden het nationaal gemiddelde zou liggen het verschil in een fonds zou storten ten behoeve van diegenen die een kostprijs boven het gemiddelde hebben.

Het lijkt ons duidelijk dat een dergelijk stelsel alleen tot een algemene stijging van de kosten kan leiden, daar iedere inspanning om zuinig te sturen zou afgeremd worden door de wetenschap dat deze inspanning geleverd wordt ten bate van degenen die deze inspanning niet leveren.

Het komt ons voor dat de gedachte van een nationaal tarief alleen verwezenlijkbaar is wanneer de waterdistributiesector in zijn geheel door de Staat wordt overgenomen, waarbij uiteraard de prijzen aanzienlijk zouden stijgen.

We hebben de indruk dat de vele voorstanders van het nationaal tarief die consequenties niet wensen en dat ook de verbruiker bij een dergelijke regeling niet goed zou varen.

